

“Saltar-se el 9 d’agost és la prova que la bilateralitat és paper mullat”

Elisenda Paluzie (Barcelona, 1969) és professora titular de teoria econòmica de la Universitat de Barcelona. Dirigeix el Centre d’Anàlisi Econòmica i de Polítiques Socials de la UB. Pertany a la plataforma Sobirania i Progrés i és membre de l’Observatori del Finançament de Catalunya.

Manera, l’important són els criteris que s’introdueixin per anivellar la fórmula del nou model de finançament. Així, des de les Illes també es demana que sigui la població un dels factors clau a l’hora de distribuir el finançament autònom, i que s’introdueixin elements de revisió dels canvis demogràfics. Un element que ara no existeix i en el qual, per exemple a les Illes, es parteix d’un pes demogràfic de 700.000 habitants, fixat el 1999, quan la població actual és ara de prop d’1.100.000. Així mateix, Manera també demana que es tingui present la població flotant, un element que, amb el turisme, és determinant per a les Illes.

I mentre tot això passa, Zapatero i Rajoy es reunien per descongelar relacions. Els dos polítics pactaven desbloquejar la renovació del Consell General del Poder Judicial i del Tribunal Constitucional. I, a més, acordaven un consens en matèria de política antiterrorista; acords seriosos en matèria de polítiques d’estat.

Com ho és també el finançament i el desenvolupament de les autonomies. “Adéu a la crispació”, titulava algun mitjà de comunicació arran de la trobada dels dos líders espanyols. Ves que un proper titular no sigui “¡Santiago y cierra España!”

Enric Rimbau

Ha existit mai, per part de l’estat, la voluntat de negociar bilateralment el finançament amb Catalunya?

—No ha existit mai, i de fet, el govern de l’estat, i en concret Solbes, sempre ha deixat clar que la qüestió del finançament és multilateral, perquè es plasma en la Lofca, i a la vegada bilateral perquè es tenen converses amb totes les comunitats autònomes.

—**Per què aleshores des de Catalunya se segueix insistint en la bilateralitat, si està tot tan clar sobre el paper?**

—Els partits que van defensar el sí a l’Estatut tal com va quedar després dels acords de La Moncloa ens van assegurar que s’havia aconseguit un finançament bilateral. El seu discurs no ha canviat, però la realitat, i així ho vàrem denunciar des de la plataforma Economistes pel No, és que amb el nou Estatut Catalunya perdria tot el poder de negociació en articles com el 201.1, que estableix que les relacions financeres entre estat i Generalitat es regularan per la Lofca, o el 206.3, que diu que els mecanismes d’anivellament i solidaritat els fixa l’estat.

—**Així, doncs, l’Estatut no presenta cap mena d’esclatxa que permeti la bilateralitat en la negociació del finançament?**

—És cert que a l’Estatut hi ha algun article que fa referència a una relació de

tipus bilateral. És el cas de la disposició final primera, que especifica que la comissió mixta d’afers econòmics i fiscals estat-Generalitat ha de concretar abans del 9 d’agost del 2008 l’aplicació dels preceptes del títol del finançament.

—**Però no és pas una novetat, l’Estatut del 79 ja preveia les comissions mixtes.**

—Efectivament. I a més, altres comunitats autònomes també les tenen. Amb els pactes de finançament del Majèstic PP-CiU, inicialment algunes comunitats governades pel PSOE no van acceptar l’acord bilateral amb l’estat.

—**Quines possibilitats de negociació bilateral queden ara?**

—Amb l’Estatut es va perdre el poder de negociació que hauria significat que la Generalitat recaptés els impostos i després acordés de manera bilateral la contribució a la solidaritat. Els mecanismes de solidaritat els fixarà l’estat, l’Estatut ho deixa clar. Per tant, l’única força real que ens queda és que els partits catalans facin servir els seus diputats al Congrés espanyol per vetar els pressupostos, començant pels vint-i-cinc diputats del PSC.

—**Què han de fer ara els partits?**

—Concentrar-se a determinar que els principis que inspirin aquesta nova Lofca representin un canvi substancial amb la llei anterior i una millora substancial del nou finançament.

"Els partits que van defensar el sí a l'Estatut tal com va quedar després dels acords de La Moncloa ens van assegurar que s'havia aconseguit un finançament bilateral."

—És viable, tenint en compte les bases que ha presentat Pedro Solbes?

—No, en absolut. Per començar, en el document de bases s'afirma clarament que no hi haurà perdedors; per tant, la millora per a Catalunya només vindrà dels recursos addicionals que aportí l'estat al sistema, que en el context de crisi actual és probable que siguin molt pocs.

—Quin pes tindrà la variable de la població en el repartiment dels recursos?

—El document diu que es tindrà en compte la població i la seva evolució. Si aquests diners addicionals es repartissin només en funció del percentatge de població de cada comunitat autònoma, a Catalunya li correspondrien el 17 % d'aquests recursos, mentre que si el que es té en compte és el creixement de la població en el període 1999-2006, li correspondria el 21 %. Però aquest criteri faria que comunitats com Astúries, que han perdut població, no rebessin res. Per tant, no s'aplicarà aquest segon criteri més favorable per a Catalunya.

—Vostè no preveu avenços significatius?

—No. De fet, la proposta d'Antoni

Castells, que implicava que només s'anivellessin els serveis socials essencials bàsics de l'estat del benestar, i que en altres serveis Catalunya pogués rebre més diners, ja sembla descartada. Pel que fa al model en si, tot i que el document és molt genèric, tot sembla indicar que es continuarà amb el mateix tipus de sistema en el qual, a partir d'una sèrie de variables, la principal de les quals segueix essent la població, es determinen les necessitats de despesa.

—En canvi, sembla que s'accepta la proposta andalusa de separar, com ja es feia amb la sanitat, l'educació dels serveis comuns.

—Amb aquesta estratègia, Andalusia vol introduir variables que li són favorables, com el percentatge de població en edat escolar, i aconseguir més recursos dels que li garanteix el sistema actual.

—El document tampoc no concreta com s'actualitzarà anualment la xifra de necessitats de despesa de cada territori. Què li convindria més a Catalunya en aquest sentit?

—Fins ara s'han actualitzat en funció del creixement dels ingressos tributaris mitjans espanyols, mentre que en el cas de Catalunya resultaria més favorable

que s'actualitzessin en funció del creixement de la població catalana o dels ingressos tributaris catalans.

—El 9 d'agost ja no serà possible concretar els principis sobre finançament, tal com estableix l'Estatut. Quina importància té saltar-se aquesta data?

—Políticament és simbòlic, saltar-se el 9 d'agost és la prova que la bilateralitat és paper mullat. L'executiu espanyol diu que ha complert en el sentit que ja ha presentat uns principis, i que si no s'arriba a un acord abans del 9 d'agost és perquè la part catalana no els accepta.

—També ha complert amb la presentació de les balances fiscals, tot i que deixant clar que són paper mullat... A Catalunya, li valia la pena conèixer-les?

—Sí, perquè tot i que ja teníem altres balances fiscals, com les de la Generalitat i la Fundació Josep Irla, és important que per primera vegada l'estat en presenti unes en les quals queda palesa la solidaritat dels Països Catalans. En tot cas, és una informació valuosa que ha de servir de referència per avaluar la millora, si és que hi és, del nou finançament. Per exemple, si només millorem en mil milions d'euros i el dèficit fiscal és de quinze mil milions d'euros segons l'estat a Catalunya el 2005, la millora és insignificant. I el 2009, el dèficit serà molt més elevat.

—Quina seria una millora acceptable en aquest sentit?

—Arribar a tenir un dèficit del 4,5 % del PIB, és a dir, reduir-lo a la meitat. Seria una millora d'uns 7.500 milions sobre la referència del 2005, de manera que el 2009 la xifra absoluta serà més gran.

—Pensa que es tornaran a publicar amb regularitat?

—El que s'hauria de fer és posar les dades a disposició de tota la comunitat científica, i que aquestes es vagin publicant anualment perquè tots els investigadors puguem fer estimacions de balances fiscals, que tenen un alt component subjectiu perquè s'han de fer diferents supòsits de distribució de despesa pública. No sé si ho faran o no, però és el que caldria fer si realment l'estat vol ser transparent.

Gemma Aguilera